مخینه:

که چېرې ستاسو په سیمه کې د جنسیتي تاوتریخوالي مسؤل کس نه وي، څنګه کولای شی د جنسیتي تاوتریخوالي له قربانیانو څخه ملاتړ وکړئ

د بشردوستانه سازمانونو د کارکوونکو لپاره ګام په ګام جیبي لارښود - 2.0 نسخه

په بشردوستانه پروګرامونو کې له جنسیتي تاوتریخوالي سره د مبارزې تدابیرو شاملولو لپاره د بین سازماني مشرتابه کمېټې. د جنسیتي تاوتریخوالي اړوند لارښوونو له پلي کولو څخه د ملاتړ **(IASC) لارښوونې د 2015 کال په سپتمبر میاشت کې خپرې شو** تیم د ۲۰۱۶ او ۲۰۱۷ کال په اوږدو کې، په ۱۸ هېوادونو او ۱۱ سکټورونو کې د بشري چارو له ۲.۵۰۰ تنو څخه ډېرو کارکوونکو ته د خپلو پروګرامونو په چوکاټ کې د جنسیتي تاوتریخوالي د خطر کمولو د څرنګوالي په اړه روزنه ورکړې.

په سیمه کې د جنسیتي تاوتریخوالي د څېړلو اړوند کس په نه شتون کې د جنسیتي تاوتریخوالي د بېلابېلو سکټورونو او برخو ګډونوالو **له قربانیانو څخه د ملاتړ د څرنګوالي(چې په کې د راجع کولو مسیر او د جنسیتي تاوتریخوالي اړوند کارپوه/ مرکزي شخص شامل دي)** په اړه د یوه لارښود چمتو کولو په تړاو خپلې اړتیاوې او لېوالتیاوې بیان کړې. له نورو مسؤلینو او د همغږۍ له مکانیزمونو سره مشوره په ګډه کړه چې دغه ننګونه په مختلفو سازمانونو او برخو کې شتون لري.

د دغې نیمګړتیا پوره کولو لپاره «د جنسیتي تاوتریخوالي څېړلو په اړه د لارښوونو مرجع ګروپ» له خوا یوه ګډه کاري ډله تشکیل شوه او د جنسیتي تاوتریخوالي اړوند لارښوونو د ضمیمې په چوکاټ کې یې د جنسیتي تاوتریخوالي قضیو د ارجاعي مکانیزمونو ای ارتباطي شخص په نه شتون کې له قربانیانو څخه د ملاتړ د څرنګوالي په اړه یو معلوماتي بنډل(جیبي لارښود) تدوین کړ. دغه معلوماتي بنډل د کاري ګروپ د غړیو او بهرنیو مشاورانو له تخصص څخه په ګټنې، د ۲۰۱۷ کال د سپټمبر او د ۲۰۱۸ کال د فبرورۍ ترمنځ تدوین شو. له دې سره، دغه معلوماتي بنډل د «سرپناه کلسټر د جنسیتي تاوتریخوالي جیبي لارښود او د جنسي ځورونې قرباني شویو ماشومانو د مراقبت لپاره د ژغورنې نړیوالې کمېټې/یونیسف لارښوونې» په څېر له نړیوالو لارو چارو سره سمون او همغږي لري.

په چاپي، آنلاین او موبایل اپلیکېشن بڼو په عربي، انګلیسي، فرانسوي او هسپانوي **د مل ای جیبي لارښود د ۲۰۱۸ کال د فبرورۍ نسخه** ژبو موجود دی.

د جنسیتي تاوتریخوالي د لارښود په اړه

د جنسیتي تاوتریخوالي د ۲۰۱۵ کال لارښوونې (چې د ۲۰۰۵ کال تعدیل شوې نسخه ده)، د بشردوستانه کارکوونکو او له جګړو او طبیعي پېښو څخه د زیانمنو شویو ټولنو لپاره یوه عملي او ازمویل شوې وسیله ده؛ د جنسیتي تاوتریخوالي د خطر کمولو لپاره اړینې لارښوونې او اقدامات لري او په دې تړاو د ال اغېزناکو او خوندي پروګرامونو د جوړېدو سبب کېږي. د جنسیتي تاوتریخوالي لارښود د دغه کسانو لپاره دی چې د جنسیتي تاوتریخوالي د څېړلو په اړه تخصص نه لري او په خپلو ورځنیو فعالیتونو او دغه زار خپلو کاري زمینو کې د جنسیتي تاوتریخوالي د خطر کمولو لپاره باید ځینې ګامونه پورته کړي. همدارنګه، د جنسیتي تاوتریخوالي لارښود په اړه د پوهاوي کچې لوړولو لپاره یوه درې کلنه اجرائیي ستراتیژي هم پلي کېږي.

د جیبي معلوماتي بنډل موخې څه دي؟

د دې معلوماتي بنډل ای کځورې موخه په داسې بڼه د بشردوستانه کارکوونکو لپاره د عیني معلوماتو وړاندې کول دي چې خارل او اجراء کول یې اسانه وي:

- په داسې شرایطو کې د جنسیتي تاوتریخوالي له قرباني څخه د ملاتړ څرنګوالی **د جنسیتي تاوتریخوالي څېړلو مسؤل کس** (چې د جنسیتي تاوتریخوالي ځانګړی ارتباطي کس او د راجع کولو **مسیر) ستاسو په سیمه کې شتون ونه لري.**

دغه سرچینه د معلوماتو رسونې او د جنسیتي تاوتریخوالي له قرباني څخه د ملاتړ له نړیوالو معیارونو څخه په داسې بڼه ګټه اخلي چې قرباني ته زیان ونه رسېږي. سپارښتنه کېږي چې دغې سرچینې ته د جنسیتي تاوتریخوالي له یوه کارپوه سره په ګډه همکارۍ ستاسو له محلي شرایطو سره سمون ورکړل شي.

د جیبي لارښود په منځپانګه کې څه دی؟

1. **د مخینې برخه چې** د لارښود پېژندنه او د نیاوغوښتنې (Advocacy) او همغږۍ لپاره مهم پیغامونه په کې شامل دي.

2. **د کارکوونکو د لارښوونې برخه** چې د پروګرام د مدیرانو، تخنیکي همکارانو، سرګروپانو او په ټولو سکټورونو کې ورته کارکوونکو ته ځانګړې ده. دغه برخې له هغوی سره مرسته کوي چې د جنسیتي تاوتریخوالي قضیو له

(زیات)

د ال ډېرو معلوماتو لپاره له www.gbvguidelines.org ویب سایټ څخه لیدنه وکړئ.

برمل کېدو څخه وروسته د قربانیانو د ملاتړ لپاره له جېبي لارښود څخه د ګټه اخیستنې په اړه د خپلو ټیمونو د روزنې او ظرفیت لوړونې په برخه کې کار واخلې.

3. مل یا جېبي لارښود، چې مخاطبان یې د ټولو سکټورونو د لومړۍ کرښې کارکوونکي دي. دغه لارښود په سیمه کې د جنسیتي تاوتریخوالي د مسؤل کسانو یا مکانیزمونو د نه شتون پرمهال له قرباني څخه د ملاتړ د څرنګوالي په اړه یوه اسانه لارښوونه ده.

کوم کسان له دې جېبي لارښود څخه ګټه اخیستلای شي؟

مل لارښود د غیر متخصصو کسانو او د لومړۍ کرښې د وغه کارکوونکو لپاره دی چې له تاوتریخوالي څخه د ژغورنې په برخه کې وړاندې کوي. په دغو کسانو کې د روغتیا ساتنې (پاکۍ) ډېرلرووونکي، محلي روغتیایي کارکوونکي، د کمپونو مدیران، ساتندویه اړتباطي کسان او نور شامل دي.

په دې لارښود کې څه شی شامل دی؟

په دې سرچینه کې د داسې شرایطو لپاره عملي لارښووونې شاملې دي چې قرباني په کې د بشردوستانه چارو له کارمند سره خپلې تجربې شریکوي. دغه راز، په دې سرچینه کې یو اسانه چارټ، باید او نه باید کارونه، د کتلو، غوږ نیولو او راجع کولو لپاره د پړاووونو لیست شامل دي.

په جېبي لارښود کې د ماشومانو، تنکیو ځوانانو، جنسي او جنسیتي لږکیو، معلولیت لرونکو او نارینه قربانیانو لپاره مهمې کتنې او ټکي شامل دي.

لارښود ته د لاسرسي څرنګوالی:

→ **په آنلاین بڼه** لاندې ویب سایټونو کې: **د لوړ او** www.gbvguidelines.org او www.gbvaor.net **ټیټ کیفیت چاپي نسخو سره.**

→ **داونلوډولو لپاره د** څخه د iTunes store Play یا Google Play له عبارت لټه وکړئ "GBV Pocket Guide."

د نیاوغوښتنې (Advocacy) او همغږۍ لپاره مهم پیغامونه

1. د بین سازماني مشرتابه کمېټې (IASC) د جنسیتي تاوتریخوالي په لارښود کې د شامل مرحلې ټکي په ټولو بشري وضعیتونو کې د اړینو اقداماتو پلي کولو ته هڅوي چې د جنسیتي تاوتریخوالي د خطر کمولو تدابیرو ته پاملرنه په بېلابېلو سکټورونو کې د مشرتابه او ټولو سکټورونو کې د بشردوستانه سازمانونو او کارکوونکو بنسټیز مسؤلیت دی. د ژوند ټولو سکتورونو کې د بشردوستانه ځواب ورکونې د مؤثریت سره مرسته کوي.

الف. د «زیان نه رسولو» اصل او د بین سازماني مشرتابه کمېټې د ساتنې له بنیاتو سره سم، د ټولو سازمانونو بشردوستانه کارکوونکي مکلف دي چې خپل ټول پروګرامونه داسې ډیزاین او پلي کړي چې د جنسیتي تاوتریخوالي خطر تر ټولو ټیټ حد ته کم شي او ټول ګټه اخیستونکي زیان او له ستونزو سره مخ نه شي.

ب. ټولو بشردوستانه پروګرامونو ته اړتیا ده چې د جنسیتي تاوتریخوالي پېښې په منظم ډول ثبت کړي، د لاسرسي وړ وي، دیري خلک به ورته ورشي او د سکټورونو کې به د تاوتریخوالي پېښو پر مهال ټولو سکټورونو کې بې غوري، په ټولو سکټورونو کې د بشردوستانه تدابیرو مؤثریت کموي.

2. له وړاندې څخه شته جنسیتي نابرابرۍ سبب شوي چې ښځې او نجونې په ځانګړې توګه د دې ناوړین پر وړاندې زیانمنې شي او د جنسیتي تاوتریخوالي، کورني تاوتریخوالي، جبري او ماشومانه ودونو، جنسي ځورونې او استثمار په ګډون د جنسیتي تاوتریخوالي د بېلابېلو ډولونو د تجربه کولو احتمال ډېر کړي.

الف. کله چې کورنۍ د خپلو لومړنیو اړتیاوو په پوره کولو کې پاتې راشي، ښځې او نجونې د خطرناکو مقابلې یې مکانیزمونو کارونې ته مجبورېږي، دغه کار په خپل وار د دوی د ډېر تاوتریخوالي له خطر سره مخامخوي.

ب. کله چې ښځې او کورنۍ د هدفمند ګډون یا مشارکت لپاره اړین فرصتونه ونه لري، د دوی اړتیاوې او په بشردوستانه مرستو کې خدمتونو ته د دوی لاسرسی ډېر کله له پامه غورځول کېږي.

راتلونکې ته کتنه: د دې چې د دې جېبي لارښود د ټولو کارکوونکو د ټکو او کچې د ټاکلو پرمهال کړي د ګرځندو ګروپونو شمېر د دې څه لپاره د کارمند بېلابېلو سرچینو د راتلونکي حالت ته پام وکړي چې ټولو ځایونو ته په ټولو خدمتونو کې لاسرسی ولري او دغه خدمتونه د ترانسپورټ تمویل یا آنلاین محرمانه خبرو اترو په څېر خدمتونو کې د ټیلفون ګډون ولري. د ژغورنې په اړه ځانګړو خطرونو او جنسیتي تاوتریخوالي پر وړاندې د جنسیتي تاوتریخوالي کارپوهانو د مقابلې او کمولو لپاره د خدمتونو وړاندې کولو نوې لارې وپلټي. کارکوونکي د دې لارښود کارولو لپاره د اړتیاوو پوره کولو لپاره د دې چې دغه سرچینې په اړه ډېره اړینه ده.

ونډه اخیستل: که تاسو هم غواړئ چې دغه جېبي لارښود په خپل سیمه کې وکاروئ او یا د جنسیتي تاوتریخوالي د خطر کمولو په برخه کې ونډه واخلئ، نو مهرباني وکړئ په دې لاندې برېښنالیک gbv.guidelines@gmail.com سره اړیکه ونیسئ.

مننه: د دې جېبي لارښود په پراختیا کې د ګڼ شمېر بشردوستانه همکارانو او متخصصانو لاندې ټولو شرکتونو مننه کوو: د کمپ د همغږۍ او مدیریت کړۍ، د ماشومانو د ساتنې مسؤلین، په بېړنیو شرایطو کې د جنسیتي تاوتریخوالي د خطر کمولو په برخه کې ACF، د کمپ د همغږۍ او مدیریت کړۍ، د ماشومانو د ساتنې مسؤلین، په بېړنیو شرایطو کې د میندوارۍ روغتیا ځانګړې بین سازماني کاري ډله، د سره صلیب نړیوالو کمېټې، د ژغورنې نړیوالې کمېټې، د جنسیتي تاوتریخوالي پر وړاندې د غبرګون ارزوني ټولنې، د کډوالۍ نړیوال سازمان، آکسفام، د سرپناه کلسټر، ټروکېیر (TROCAIRE) ، په سوریه کې د ملګرو ملتونو د وګړو صندوق، د کډوالو په چارو کې د ملګرو ملتونو عالي کمیشنرۍ، د سویلي سوډان کې د روغتیا ساتنې کړۍ، په سویلي سوډان کې د خوړو پروګرام او د ښځو د پناه ورلډویژن سازمان، په سویلي سوډان کې د خوړو نړیوال پروګرام او د ښځو د پناه غوښتنې کمیسیون.